

IZHAJA VSAKI DAN

Člani ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične številke se prodajajo po 3 nov. (6 stot.) v mnogih kavarah in v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Fieschi, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele številke po 5 nov. (10 stot.).

SELAŠE SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1. Sezone. OENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 st. mm, smrtne, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka naslednja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanjši pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

BRZOJAVNE VESTI.

Senzacijonelné aretacije.

GORICA 22. Tukaj se širi vest, da se pričakuje nadaljnjih aretacij uglednih italijanskih kolevoh. Tem aretacijam ni le pripisovati primanjkljaj v „Banca popolare“, ampak baje tudi politične motive.

Vladne predloge v češkem deželnem zboru za pomirjenje narodnostnega spora.

PRAGA 21. V deželnem zboru je vlada uveljavila štiri predloge, ki naj bi bili predpogoji za pomirjenje narodnega konflikta v deželi. Deželni zbor se ima najprej baviti z onimi predlogi, ki namerava spremembo deželnega reda v svrhu konstituiranja deželnega odbora.

Po tem načrtu se ustanovi mesto drugega namestnika višjega deželnega maršala in se pomnoži število deželnih odbornikov na deset. Za sklepčnost deželnega odbora bi bilo v bodoče potrebna navzočnost najmanj šest odbornikov. — Štiri ostale predloge naj bi prišle do razprave še le po konstituiranju in obsegajo sledeče predmete: obsežno spremembo deželnega reda, nov deželnozborski volilni red, zakon glede ureditve jezikovne uporabe pri avtonomnih oblastih in organih in konečno zakon glede ustanovitve okrožnih zastopov. Po vsebini v tej seriji načrtov navedene novele k deželnemu redu, bi se število članov deželnega zbora povečalo od 242 na 334, od katerih bi se 92 novih mandatov razdelilo sledeče: Rektorja obeh tehničnih visokih šol v Pragi dobila dva nova virilna glasova; 20 mandatov bi povečalo število volilnega razreda mest in industrijskih krajev, pet mandatov več bi dobile kmetijske občine in dva volilni razred trgovskih in obrtnih zbornic; nadelje se na novo ustanovi dvajset mandatov deželnega kulturnega sveta za zastopstvo poljedeljskih interesov in 43 mandatov nove splošne volilne kurije. Isti načrt predvideva bodoče nameščevanje učiteljev, uradnikov in slug pri deželnih zavodih, oziraje se pri tem na narodnostne razmere. Za spremembo deželnega in poslovnega reda bi se v bodoče zahtevalo navzočnost 264 poslancev in privolitev dveh tretjin istih, kar bi onemogočilo spremembe brez privoljenja ene ali druge narodnosti oziroma veleposvetstva. Nov deželni volilni red se boče ozirati na narodnostno razporeditev volilnih okrajev.

Kar se tiče avtonomnega jezikovnega zakona za Češko sloni isti, kakor pravi vladni komunisti, na rezultatu konferenc med zastopniki obeh narodnosti leta 1900. Zastopi občin, okrajev in okrožij bi po istem zakonu imeli načelno pravico določevati razpravni in uradni jezik določene avtonomne oblasti, v Pragi pa bi se morale vloge reševati v onem jeziku, v katerem so bile vložene, katero dolžnost bi imele druge občine, oziroma okraj in okrožja le tedaj, ako bi se po izidu zadnjega ljudskega štetja priznala vsaj četrtina dotičnega prebivalstva k drugemu deželnemu jeziku. Zakon ima petem področje določbe glede obvezanja med posameznimi avtonomnimi korporacijami.

Glede okrožnih zastopov določuje načrt v glavnem sledeče: Projektirani okrožni zastopi, obstoječi iz okrožnega zbora in okrožnega odbora bi tvorili sredajo stopnjo med deželnim zastopom in okrajnimi zastopi. Njih krajevno področje bi se krilo z onim okrožnim

vlad. Cesar bi iz organov okrožnega zastopa, izvoljenega na šest let imenoval okrožnega namestnika. Na čelu okrožnega odbora pa bi stopil predsednik okrožne vlade. Zakon potem natančno določuje natančni delokrog te nove korporacije.

Sklicanje državnega zbora.

DUNAJ 22. Praška „Bohemia“ je zvečala iz zanesljivega vira, da bo češki deželni zbor imel še samo eno sejo, dne 30. t. m., potem da bo pa odgojen, ker prične državni zbor dne 5. oktobra zopet svoje delovanje. Od krščansko-socialne strani se pa čuje, da bo državni zbor sklican še le za 19. oktobra. V poljskih političnih krogih se pa govori, da bodo deželni zbori zborovali ves mesec oktober in da se snide državni zbor še le koncem prihodnjega meseca.

Ogrsko ministerstvo poda demisijo.

BUDIMPEŠTA 22. (Ogr. biro.) Današnji ministerijski svet, katerega se je udeležili vsi člani kabineta, je sklenil podati cesarju demisijo. — Ministerijski predsednik dr. Wekerle je izjavil zastopnikom listov, da napravi cesarja, naj do sestanka državnega zbora dne 28. t. m. imenuje novo vlado.

Angleška spodnja zbornica.

LONDON 22. Spodnja zbornica je vsprejela še ostale paragrafe finančnega zakona, ki se tičejo prihodninskih in dodatnega davka.

Črnogorski prestolonaslednik v Rusiji.

BELIGRAD 22. Glasom vesti iz Cetinja, se črnogorski prestolonaslednik Danilo na jesen poda v Rusijo posetiti carja. Ta obisk je baje v zvezi z vestmi, ki se razširjajo o avtonomiji Makedonije in da bo črnogorski princ Mirko imenovan guvernerjem avtonomne Makedonije.

Boji v Severni Afriki.

MADRID 22. „Heraldo“ poroča iz Melile: V včerajšnjem boju je bil ujet Mizizian, ugleden voditelj Harkov.

Potres.

REGGIO DI CALABRIA 22. Danes ob 8. uri zjutraj je bilo čuti tukaj močan potresni sunek. Prebivalstvo se je močno prestrašilo.

MESINA 22. Danes ob 9. uri predpoludne je bilo čuti tukaj lahek potresni sunek.

ATENE 22. Danes predpoludne je bilo čuti tukaj močan potres, ki pa ni napravil škode. Bati se je pa, da je potres napravil škodo v kakem drugem kraju Grške.

Trije banditi gilotinirani.

PARIZ 22. Danes so bili v Valenci gilotinirani trije banditi: David, Lithand in Berrurier, ki so bili strah in groza vsaj okolici. Svoje žrtve, izlasti stare ljudi, so mučili najgrozovitejši način da bi zvedeli od njih, kje imajo skrit denar. Iz političnih razlogov so porotniki omenjenega departamenta prosili za pomilostenje, predsednik republike je pa hotel, da se smrtna kazen izvrši v splošnem interesu države.

BOLGARSKA.

SOFIJA 22. Car Ferdinand je danes vsprejel v avdienci angleškega odposlanca Findlaya in grškega odposlanca Salocostasa, ki sta izročila svoji poverilni pismi.

SOFIJA 21. Bolgarska brzojavna agencija poroča: Vest, ki so jo pričeli nekateri listi, češ da prestopi bolgarski car z vso svojo

nje, Kadarkoli je zakašljala, je obstal njen spremljevalec pazljivo. Vselej je pogledal nanjo sočutno in ona stopi nanj, kakor bi hotela reči: „Saj to ni nič — srečna sem.“ Verjela sta v zdravje in srečo.

Na priporočilo Grkovo, ki se je takoj pri molu ločil od nas, si je najela rodbina stanovanje v gostilni na višini. Gostilničar je bil Francoz in vaa njegova hiša je bila urejena udobno in krasno po francoskem načinu.

Zajutrkovali smo skupno, in ko je opuldanstva vročina ponehala nekoliko, smo se odpravili vti na vrh hriba do pinjovega gaja, da bi se naučili razgleda. Komaj smo poiskali pripraven kraj in sili, se je zopet prikazal Grk. Pozdravil nas je lahno, ozrl se po okolici in sel nekoliko korakov od nas. Odprl je mapo in začel risati.

„Mislim, da je nalašč sel tako h skali, da bi mu ne mogli gledati na sliko,“ sem menil jaz.

„Ni treba, da bi gledali,“ je menil mladi Poljak, „vidimo dosti pred seboj.“ In čez trenutek je pristavil: „Zdi se mi, da nas riše kakor stafažo — naj!“

Imeli smo resnično dosti gledati. Ni krasnejšega kota na svetu nego ta Prinkipo! Politična mučenica Irena, sočasnica Karla Velikega, je živala tu mesec dni „v pregnanstvu“ — ko bi mogel tu preživeti vsaj en mesec svojega življenja, bi čutil ta spo-

rodbino na pravoslavno vero, je popolnoma neresnična in brez vsakega temelja.

TURČIJA.

SOLUN 22. Iz Severne Albanije prihajajo še vedno resne vesti. Džavid paša je bil primoran pozvati ojačenja.

CARIGRAD 22. Bivši generalni konzul v Marsilji Maurojeni je imenovan konzulom v Trstu.

SRBIJA.

DUNAJ 22. „N. Fr. Presse“ poroča da bo avstro-ogrski poslanik v Belemgradu, grof Forgach v kratkem odpoklican in da se ga namesti v ministerstvu za unanje stvari. Temu nasproti se čuje, da se grof Forgach v kratkem povrne na svoje beligradsko mesto.

Dunaj 22. Nemški državni kancelar Bethmann-Hollweg je predpoludne odpotoval.

London 22. Parnik „Lucania“ družbe Cunard, na katerem je bil nedavno velik požar, je prodan za 30.000 šterl. Parnik razderejo.

Bukarešt 21. Vest o sestanku carja Nikolaja s kraljem Karolom v Črnem morju je povsem neosnovana. V tukajšnjih dvorskih krogih ne vedo o tem ničesar.

Atene 22. Vsi uslužbenci poulične železnice so pričeli štrajkati. Tramvajski promet je ustavljen.

Friedrichshafen 22. Zrakoplov „Zepelin III.“ je dospel v Manzell ob 6. uri 50 min.

Debata v tržaškem mest. svetu

o premestitvi sloven. učiteljskega v Gorico.

Kakor smo poročali na kratko v včerajšji številki, je bila v predhodnji seji mestnega sveta živahna debata v stvari premestitve slovenskega učiteljskega iz Kopra v Gorico. Evo poročilo o seji:

Svetovalec dr. Pincherle je uстал in rekel, da je insult, ki ga je napravila vlada Gorici s tem, da je namestila tam slovensko učiteljsko, vzbudil odločen odpor v vsaki duši. Ker je Trst izpostavljen istim nevarnostim, mestni svet ne more ostati brezbrizen. Ko gre za izbiranje sedeža italijanskega vsenčističnega, ima vlada vsakovrstnih izgovorov, a Gorica, ki je tolikokrat pokazala svoje italijanstvo, naj bi postala pldišče slovenskih učiteljev? Vlada, ki se proglasa vedno posredovalcem med narodi, le poveča s tem agitacijo, še bolj razburi duhove in podžge sovraštvo.

Predlaga zato dnevni red, po katerem mestni svet tržaški, ki je glasom § 91 mest. reda poklican, da čuva tudi narodne koristi občine, ki so v resni nevarnosti radi ugroženega narodnega značaja pokrajine, protestuje proti premestitvi slovenskega učiteljskega v Gorico, ter da se ta sklep brzojavno sporoči vladi, z zahtevu, da svojo naredbo prekliče. Obenem izraža Gorici čustva bratske solidarnosti.

Župan je hotel dati na glasovanje nujnost predloga, a dr. Rybář ga je opomnil, da je treba najprej otvoriti debato o nujnosti, na kar se je župan moral vdati in otvoriti debato.

Oglasil se je na to svet. dr. Slavik, ki je hotel — kakor po navadi — spojiti diskusijo o nujnosti z diskusijo in merito —

min vse moje ostalo življenje. Že na ta edini, tu preživljeni dan ne pozabim nikdar.

Zrak je bil jasek kakor dijamant, tako mehek, tako ljubezljiv, da se je zibala po njem naša duša v daljavo. Desno za morjem so se dvigali sivi azijski vrhovi, levo se je modril v daljavi breg Evrope. Bliznji Chalki, eden izmed devetih otokov „archipelu principovega“, so izstopili s cipresovimi lesi kakor žalosten sen v tiho višino, kronano z velikim poslopjem — asilom na duhu bolnih.

Voda Belega morja*) je bila samo nekoliko razburjena in je igrala v vseh barvah, kakor blesteč opal. V daljavi je bilo morje belo kakor mleko, potem rožno, in med obema otokoma kakor žareča pomaranča in pod nami že krasno zelenomodro, kakor prozoren safir. Bilo je samo s svojo krasoto, nikjer večjih ladij, samo dve mali ladijici z angleškimi prapori sta se preganjali ob bregu; ona je bila parnik, velika kakor stražna hišica, druga je imela približno dvanajset veslačov, in kadar so se njih vesla sočasno dvigala, se kanilo z njih žareča srebrbo. Zaupni delinci so se preganjali med obema in letali v dolgih lokih nad vodno vršino. Po modrem nebu so letali vsak čas mirni orli in merili oddaljenost med dvema deloma sveta.

Vsa reber pod nami je bila pokrita s cvetočimi rožami, ki so polnile zrak z vonjem.

*) Marmora.

NAROČNINA ZNAŠA

za vsa leta 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: celoletno K 5.20, pol leta 2.60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rekipost se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcijska lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18. Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

o stvari sami. Župan je zahteval, naj govori le o nujnosti. Dr. Slavik je na to rekel, da se mu stvar ne zdi nujna, ker tu ne gre za to, da bi se preprečilo kakov nameravan ukrep, temveč za protest proti že izvršeni stvari. Premestitev slov. učiteljskega iz Kopra v Gorico je namreč definitivno sklenjena stvar, dane so že vse potrebne odredbe ter se je premeščanje dejansko že začelo. O kakem preklicu ni torej govora. Gospodje Italijani bodo lahko protestirali ves čas, dokler bo učiteljskega v Gorici, kar bo trajalo — kakor upa govornik — na vsaki način se precej časa.

Sicer napravljajo Italijani dosti hrupa za nič. Slov. učiteljskega je bilo dosedaj v Kopru, ki je gotovo bolj italijansko mesto, nego je Gorica! Če je res, da bo ta šola nevarnost za italijanstvo Gorice, bo pa rešeno take nevarnosti kopersko mesto, tako, da italijanstvo nima nobene izgube. Gre za sredojo šolo za vse Primorsko, nudi česar je naravno, da se isto ustanovi v glavnem mestu dežele, ki je po svoji veliki večini slovenska.

Na tem mestu je župan prekinil govornika, češ, da prehaja v stvarno razmotrivanje in se ne drži vprašanja nujnosti. Dr. Slavik je odvrnil, da se mora dotakniti tudi stvarnega vprašanja, če hoče govoriti o nujnosti, ker je eno z drugim v tesni zvezi. Sicer pa izjavlja, da si pridržuje, da bo svoje daljine razloge razvil v meritorni debati in da bo iz že navedenih razlogov glasoval proti nujnosti.

Nujnost je bila na to vsprejeta z glasovi italijanske liberalne večine.

V stvarni debati se je zopet cglasil dr. Slavik ter je govoril približno tako-le:

Vsi Italijani, Slovani in vlada, smo edini v tem, da Koper ni pravi sedež za slovensko učiteljsko. Radi tega je morala vlada to upoštevati in premestiti ta zavod drugam.

Za novi sedež je izbrala Gorico. Sedaj oglejmo si malo to Gorico! Po predgovorniku je to izključno italijansko mesto, tam se govori samo italijanski, tam ni nobenega Slovence. V resnici pa je Gorica glavno mesto dežele, ki je z dvema tretjinama slovenska, ima veliki del prebivalstva slovenske narodnosti tako, da je občina obvezana vzdrževati v mestu slovensko šolo. Kakor glavno mesto pratežno slovenske dežele je Gorica sedež vseh deželnih centralnih, političnih in sodnih oblasti, ki uradujejo italijanski in slovenski. Radi tega mora biti med dotičnimi uradniki tudi dosti Slovencev in več Slovencev nego Italijanov, ker imajo oblasti več opravila s Slovenci, ki jih je več, nego z Italijani. V Gorici se že nahaja žensko slov. učiteljsko z dotičnimi pripadnimi zavodi (vadenica).

Imamo torej že tam slovenske učitelje, profesorje in učiteljice, in tudi učiteljske kandidatnje. Italijanstvo Gorice torej ni tako izključno in čisto kakor je vi slikate!

Gorica je torej mesto, kjer se govori italijansko in ki ima za sedaj italijansko večino, kjer pa se govori tudi slovensko in se nahaja častna slovenska manjšina. Če se pridruži že tam bivajočim Slovincem kak ducat slovenskih učiteljev in profesorjev in kaka stotina učiteljskih kandidatov — ne bo to moglo ničesar spremeniti na sedanjih razmerah. Če je italijanstvo Gorice na trdnih nogah, se bo moglo vzdržati tudi vključ slovenskemu učiteljsku.

Iz kavarne pri morju se je razlegala godba po čistem ozračju.

Bili smo prevzeti. Molčali smo in se vtopili v vsem bitjem v to rajsko podobo. Mlada Poljakinja je ležala na trati in imela svojo glavo oprto na prsi ljubega. Bledi oval njenega očesa je oblila je rdel lahno in iz modrega nežnega so ji naglo kanile solze. Ženin jih je opazil, sklonil se k njej in brisal s poljubom solzo za solzo. Tudi mati se je razsolzila — in meni — meni je bilo tudi nekam čudno.

„Tu se mora duša in telo ozdraviti,“ je šepetalo dekle.

„Kako srečen je ta kraj!“

„Bog ve — nimam sovražnikov, ali, če bi jih imel, tu bi odpustil vsem!“ je pravil oče čez trenutek s trepetajočim glasom.

In zopet so umolknil. Bilo je nam vsem tako krasno, tako nežno sladko! Vsakdo je čutil cel svet sreče in vsakdo bi bil delil srečo z vsem svetom. Vsi smo čutili enako; zato nismo motili eden drugega. Niti se nismo zmenili za to, da je vstal čez kako uro Grk, zaprl mapo in odšel z lahnim pozdravom. Mi smo ostali še dalje tam.

Slednjič, čez nekaj ur, ko se je že pokrila daljava s temnejšo vijoličasto barvo, nas je opomnila mati k odhodu. Dvignili smo se in stopali dol k gostilni, z lahnim, el-

PODLISTEK.

Vampir.

Češki spisal Jan Neruda. — Poslovenil T. L.

Izletni parnik nas je pripeljal iz Carigrada k bregu otoka Prinkipo in izstopili smo. Družba ni bila velika. Poljska rodbina, oče, mati, hči in njen ženin in midva. Kajti, da ne pozabim, že v Carigradu se nam je pridružil na lesenem mostu, ki vodi čez Zlati reg, neki Grk, še mlad človek; najbrž risar, saj tako sem sodil po mapi, ki jo je nosil pod pazduho. Dolgi, črni kodri so mu padali na ramena, njegov obraz je bil bled, črno njegovo oko se je skrivalo globoko pod čelom. V prvem trenutku me je zanimal, izlasti zaradi svoje potrpežljivosti in znaaja krajevnih razmer. Ker pa je govoril silno mnogo, sem ga kmalu opustil.

Tem prijetnejša je bila poljska rodbina. Oče in mati bodri, dobri ljudje, ženin eleganten mlad mož, prijetnega uglajenega vedenja. Prišli so na Prinkipo, da bi preživeli tu polletni mesec zaradi hčere, ki je bolehalo nekoliko. Krasna bleda mladenka je ali pravkar vatala od težke bolezni, ali pa se je težka bolezen šele razvijala v njej. Opirala se je na svojega ženina, rada posedavala in pogosto je pretrgal suh kašelj njeno šepeta-

Ako se hoče, da bodi Gorica izključno italijansko mesto, je treba zahtevati tudi, da se vse oblasti, ki so dvojezične in ki omadežujejo italijanstvo Gorice, in tudi deželni zbor, v katerem sedi ravno toliko slovenskih zastopnikov kolikor italijanskih, premesti iz Gorice!! In če hočete, da naj se učiteljske premesti v Solkan, morate zahtevati, da se tudi vse te oblasti in institucije premestijo tja in potem bodele videli, da v kratkem Solkan postane lepo mesto, a Gorica predmestje Solkana!

Gorica je postala velika le kakor glavno mesto goriške dežele in ker je v tej deželi več Slovencev nego Italijanov, se ima zahvaliti za svoj procvit več Slovincem, nego Italijanom in se lahko reče, da je Gorica postala velika na stroške Slovencev. — Zakaj torej vzdignete ta hrup radi take malenkosti?! Saj ima jutri italijanska liberalna stranka svoj protestni shod v gledališču „Politeama“. Temu shodu ste morali pridržati današnjo manifestacijo, ki ni manifestacija mestnega sveta, temveč laško liberalne stranke. Iz za takov nastop bi bilo bolj primerno gledališče, nego ta dvorana ki ima služiti delovanju občinskih zastopnikov za prospeh in napredek občine in ne za take nepotrebne in brevspešne manifestacije!

Saj vemo Slovenci, vlada in ves svet in nam torej tega ne treba praviti še posebej, da ste vi tržaški Italijani nasprotni ne samo sloven. učiteljsku, ampak vsakemu našemu koraku do kulturnega napredka. Vi bi najraje hoteli, da bi nas vlada tiščala v verigah, ali pa nas kar z brzovlakom poslala v daljno Rusijo. Vlada pa vas ne more zadovoljiti, ker ne zahtevate pravice, temveč obranitev vaših starih krivičnih privilegijev na našo škodo.

Slovenci in Italijani so takorekoč obsojeni da žive skupaj v tej deželi in po mojem mnenju nikoli ne izgine od tod ne slovenski ne italijanski narod. Zato bi morali skušati, da se sporazumemo v medsebojno korist. Da se mi med seboj pripravimo, gre vse to na korist tretjega, ki v tej naši deželi nima nobene pravice!

Dočim se vi tako razgrevate, ker pride slovenska srednja šola v glavno mesto pretežno slovenske dežele, gledate mirno nemške šole, s katerimi nas obdaja vlada. In vendar Nemci niso prarodno prebivalstvo naših dežel, kajti velika daljina ločuje Gorico in Trst od sveta, kjer prebivajo Nemci In nemške šole so vam bolj nevarne, kajti vaši otroci obiskujejo nemške šole, slovenskih pa ne! Proti nemškim šolam protestirajte torej in ne proti šolam tiste narodnosti, ki vam jo je usoda dala za sodeležane! Ob našem prepričanju tretji in povsodi vidimo že posledice te vaše taktike!

Mi Slovenci bomo torej glasovali proti predlaganemu dnevnemu redu, ker je premetiv sloven. učiteljska v Gorico primerna in pravična.

Za drom Slavikom sta govorila socijalist Pittoni in govornik liberalne večine svet. Mrach, odgovarjal jima je dr. Rybář. Radi pomanjkanja prostora smo morali ta del poročila odložiti za jutranjo številko.

Velikanski fijaško protestnega shoda proti slov. učiteljsku v Gorici.

Priprave za shod.

Za sinoči je bila sklicala „Lega degli insegnanti“ v „Politeama Rossetti“ javen shod, ki naj bi protestiral proti premestitvi slovenskega učiteljskega iz Kopr v Gorico. Socijalisti so vabili svoje pristave s posebnimi plakati in pozivom v večeršnjem „Laboratoru“, naj se vdeležijo shoda, ker bo na istem govoril tudi Pittoni.

stičnim korakom, kakor imajo brezakrbi otroci.

V gostilni smo sili na krasno verando. Komaj smo sili, smo zašli pod verando preprij merjanje. Naš Grk se je preprij z gostilničarjem in mi smo poslušali za zabavo.

Zabava ni trajala dolgo... Ko bi ne imel drugih gostov — je zagodral gostilničar in stopal po stopnicah proti nam.

„Prosim vas, gospod“, je vprašal mladi Poljak gostilničarja, „kdo je ta gospod, kako se imenuje?“

„Eh — kdo ve, kako se ta imenuje“, je godrnjal gostilničar in gledal strupeno doli, „mi mu pravimo Vampir“.

„Risar?“

„Čedno rokodelstvo! Riše samo mrliča! Kakor hitro umre kdo v Carigradu ali v okolici, že ima ravno tisti dan narisane njegov obraz. Ta človek riše že naprej — in nikdar se ne moti, kakor vran!“

Stara Poljakinja je kriknila prestrašeno — v njenih rokah je ležala hči, blede kakor kreda, omedlela je.

In že je skočil ženin po stopnicah doli, zgrabil z eno roko Grka za prsi, z drugo segel po mspi.

Hiteli smo za njim. Oba moža sta se zvijala v pesku.

Mapa je bila razmetana in na enem listu — svinčnikom narisana glava mlade Poljakinje — oči zaprte, krog čela mirto.

Calo mesto je bilo v neki nervozni razburjenosti, zdelo se je, da je dihala včeraj mesto neko posebno atmosfero. Italijanstvo Trsta se je pripravljalo za sijajno manifestacijo v prilog ugroženemu „italijanstvu“ Gorice in mi Slovenci smo se tolažili le s tem, da je slovensko učiteljske že v Gorici in da na tem ne spremeni nič, če se vsi tržaški Italijani postavijo na glavo.

Kljubu temu pa se je podal tudi naš poročevalec v „Politeama“, da vidi in čuje, kako bodo reševali neodrešeni bratci italijanstvo Gorice.

V „Politeama Rossetti“.

Gledališki prostor „Politeama Rossetti“ je bil natlačeno poln. Polno je bilo pritličje, polne vse galerije. Našemu poročevalcu ni bilo nič posebno prijetno pri sre. Mislil si je, to bo res sijajna manifestacija tržaškega italijanstva v prilog svojim goriškim bratcem, in mislil si je: Kaj, ko bi se vlada vendar-le ustrašila protesta tako silne množice? Videlo se je zastopane tu vse stanove, elegantne modne dame v ložah, gigerlov, priproste pilherje, delavce in delavke. Ker shod ob določeni uri ni bil odprt, da si je bila dvorana že davno napolnjena, je postalo občinstvo nemirno in začelo je ropotati.

Tedaj je razvilo na drugi desni galeriji nekaj mladičev rudečo zastavo s alabardo na sredini, to je praper Pagninijancev. Pa prapor je bil sprejet od enega socijalistov z zaglušnim zvižganjem in klici: „Abbasso Pagnini“, „Erviva Pittoni“, liberalci so ploskali, a en del socijalistov se je držal rezervirano. Okoli Pagninijanskega prapora na drugi desni galeriji zbrani mladiči so začeli prepevati Garibaldijevo himno. Mej tem ko je en del zborovalcev ploskal, so socijalisti zvižgali. Komaj se je hrup za hip poleg, so zapeli socijalisti v pritličju delavsko himno. Socijalisti na galerijah so pomagali, a Pagninijanci in liberalci so zvižgali.

Nastop dr. Mracha in Pagninija.

Zazdelo se je, kakor da bi se bili obe stranki za hip pomirili. Tedaj se prikažejo na odru dr. Mrach, Pagnini in drugi sklicatelji s policijskim komisarjem. Za hip se je začelo ploskati, ki se je pa takoj umaknilo uglasenemu zvižganju in klicem: „Abbasso Pagnini“, „Erviva Pittoni“. Dr. Mrach je pristopil k predsedniški mizi in se postavil v pozicijo, kakor da bi hotel govoriti, a skozi gledališče je odmeval le krič in zvižg. Prijel je v roke zvonec, zavihtel ga je dvakrat, trikrat, a v splošnem hrupu ga ni bilo niti čuti, pač pa so socijalisti zagnali še večji hrup.

„Abbasso i liberali!“ Abbasso il nazionalismo!“

je donelo od vseh strani. Dr. Mrach je stal pri predsedniški mizi bled kakor zid. Vsakikrat ko je zavihtel zvonec, se je hrup le podvojil, potrojil. Čim je odprl usta, da bi spregovoril, se je zgodilo isto. Socijalisti so bili namreč razjarjeni, ker so hoteli liberalci, ki se niso upali že deset let sklicati v Trstu nikakega javnega shoda, javnost prevariti s tem, da je sklicala shod „Lega degli insegnanti“, a shod bi bil imel otvoriti dr. Mrach, tako, da bi bili liberalci konečno razpili kak morebitni ugodni sklep shoda kot svoj uspeh.

Za nepristranskega gledalca, kakor je bil naš poročevalec, je bil to res imeniten terjater, pravi prizor za bogove! Liberalci so kričali socijalistom „ščavi venduti“, (prodani sužnji!), a socijalisti so jim odgovarjali „voi altri že ščavi“ (vi ste sužnji!). Ko so gospodje na odru uvideli, da se hrup noče poleči, so se umaknili za zagrinjala od kjer so izza pol odprtih vrat kukali v množico in čakali, kdaj se hrup poleže. A čakali so zaman. Čim je hrup za hip ponehal, je zadonela po dvorani delavska pesem.

Ker se je policijski komisar konečno uveril, da je vsako zborovanje izključeno, je naznanil, da je shod razpuščen.

Pozval je sam ljudi, naj se razidejo. A socijalisti so odgovorili: Ja, gremo, a tudi oni drugi morajo iti. Konečno je prišla policija, in gledališče je bilo v nekaj minutah prazno.

Demonstracije na ulici.

Pred gledališčem so se zbirali socijalisti zgoraj, liberalci zdolaj. Slednji so se obrnili ter pomikali med pevanjem irredentistiških pesmi po Acquedotto proti kavarni Chiozza. Pred slovensko šolo so se demonstranti vstavili, zapeli Garibaldijevo himno in kričali „Abbasso“. Prišel je kordon redarjev, ki je Italijane potisnil naprej. Med tem so korakali od zadaj socijalisti, ter prepevali „La bandiera rossa“. Pri Chiozzi je zaprl močan kordon redarjev ulico Carducci, da Italijani ne bi udrl pred „Narodni dom“. Bati se je bilo, da pride pred Chiozza do spopada med obema strankama. A da se to ni zgodilo, se je zahvaliti močnemu kordonu redarjev, ki je potisnil Italijane proti Corsu, od kjer so šli na veliki trg.

Socijalisti so med tem nekaj časa demonstrirali pred kavarno Chiozza, vzklikajoč na račun italijanske liberalne stranke razne, ne posebno laskave izraze, a potem so se podali vsi in corpore pred „delavski dom“.

Vojaštvo v pripravi.

Zdi se, da je imela policija sinoči dober noč. Poleg močnih redarskih oddelkov je bilo

v veliki vojašnici, kamor sta došli po ena stotinja iz Rojana in Campo Marzio, v pripravi vojaštvo, ki pa ni stopilo v akcijo. Zadnje demonstrante je policija razgala na velikem trgu. Aretiranih je bilo 34 oseb.

„Veleizdajniški proces“ v Zagrebu.

(152. dan razprave.)

Zagreb, 21. IX.

Na včerajšnji popoldanski razpravi je branitelj dr. Popović nadaljeval svoj obrambeni govor, rekši, da simpatije, ki jih goje Srbi za kralja Petra, so le platonične naravi. Javni tožitelj je zelo previden. Kjer mu kaže tako, generalizuje posamične „pojave“; tako se stvari, ki so sicer dovoljene vsakomur, označajo v rokah Srbov kakor orodje veleizdajalske propagande. Slika kralja Petra v posesti obtožencev je stigmatizovana kakor „pojav“; in vendar je to slika tudi ministerstvo za poljedelstvo dalo priobčiti v nekom koledarju, ki se ga je širilo v nešteti eksemplarjih. V Avstriji je bilo dijakom prepovedano nošenje modrih znakov, ali na pritisk poslancev je bila ta naredba zopet umaknena. Sicer pa bi se moralo preganjati vsaki taki znak, ali potem bi bilo vprašanje, kdo je večji propagator: ali oni, ki nosi tako znamenje, ali pa oni, ki je kriv na tem, da v vsaki koči vedo o kralju Petru?

Govornik je hotel govoriti o slučaju Mirković, ali javni tožitelj mu je prestrigel besedo, a predsednik mu je prepovedal govoriti o tem. Branitelj je vprašal, kaj prav za prav začenja kriminaliteta, kje delovanje v interesu odtrganja od monarhije? Komično je, ako se trdi, da je Svet. Pribičević v navzočnosti mnogih Hrvatov pozival na borbo s handžarjem, umorstvom in požigom za arške pravice. Branitelj je pojašnjeval na to sokolsko vprašanje ter je naglašal, da se je odeluzene vojake pritegnilo le v interesu vožbanja členov. Tudi govornik je posetil v Belemgradu svoje sorodnike, je tam sklenil znanstva in polemiziral se svojimi sorodniki. Take intimne izjave zasebnikov, ki ne morejo priti v poštev kakor zastopniki državne oblasti, že po zahtevi pameti ni smeti proganjati. Brez Nastića in njegovega „Finale“ sploh ne bi bilo tega veleizdajniškega procesa. Revolucionarno delovanje, ki so je razvijali v Belemgradu, nas sploh nič ne briga; a prinas ninkakega revolucionarnega gibanja.

Na to je govornik kritikoval izpovedbe priče Nastića, sloneče na izmišljotinah. Nastić je koval kapital iz makedonskega gibanja in iz akcije črnogorskih malkontentov na ta način, da je iz tega koval obtožbe proti obtožencem v veleizdajniškem procesu. Nastić je interesantna pojava. On je direkten političen akter. Tikom pred razsodbo se državni pravdnik ne drži več izpovedbe Nastića, ki se ga je držal doslej kakor avtoritete. Danes ve tudi državni pravdnik, da se o dedukcije Nastićeve izmišljotine. Danes se sklicuje obtožba v glavnem na Milana Pribičevića, čegar statut se razprostira tu kakor dokazilni material. Kar izpoveduje Nastić, so nerodne izmišljotine. Zato si tudi ne upa navajati gotovih terminov, — da ne bi mi glede obtožencev nastopili dokaza o alibi — da niso bili poleg. Statut je obstajal le v štirih eksemplarjih. Mirno moremo reči, da objektivno dejansko stanje veleizdaje ni ugotovljeno. Z ljudmi pri „Slov. jugu“ naj obračuna Srbija, z Nastićem pa bosanska vlada!

Po kratki pavzi je branitelj nadaljeval z analizo izpovedbe Nastićevih ter je rekel, da je Milan Pribičević fantast, ki je sanjal o neki jugoslovanski konfederaciji. Nastić je pač razkril atentat, zasnovan proti črnogorski dinastiji, ali ga je tudi skušal finanancijsko izkoristiti. Notice Milana Pribičevića so dokazale, da so bratje Pribičević resnice govorili pred sodiščem. Konference, o katerih pripoveduje Nastić, so izmišljene.

Predsednik je pozval branitelja, naj govori o individualni krivdi svojih klientov. Branitelj je rekel, da ni res, da sad agitacij obtožencev so bili „pojavi“ in „vzgoja ljudstva“. Javni tožitelj je identificiral narodno idejo z državno. Obtoženci so predstavitelji narodne, ne pa državne ideje. „Piemont“ in srbska zaobljubna ideja sta frazi. Sicer pa ima vsaki narod, vsaki človek svojo zaobljubno idejo, da se ohrani in ravija, ali pod srbsko zaobljubno idejo ni smeti umevati državne ideje! Vzlic temu procesu ne bo nikdo verjel, da je srbska samostalna stranka veleizdajalca in nijeden člen ne izstopi iz nje, marveč bo vse žrtvoval, da se okvir stranke ohrani.

Ker je danes pravoslavni praznik, je bila razprava odložena na sredo.

Istraki deželni zbor.

Koper, dne 22. septembra.

Istraki deželni zbor bi bil moral imeti danes sejo, do katere pa ni prišlo, ker se Italijani niso hoteli udati zahtevi hrvatsko-slovenskega kluba, da se izvede travaj z zbor-

nici enakopravnost hrvatskega jezika z italijanskim, v kolikor more to — primerno spreminjenim razmeram — odrediti že predsedništvo samo.

Naši poslanci zahtevajo namreč, da se ima namestiti stenograf za hrvatske govore in da se vnaša v zapisnik tudi hrvatske govore in predloge. Človek bi mislil, da je ta zahteva vendar že sama ob sebi umevna, da je le naravna in logična posledica lanjsko leto doseženega narodnega kompromisa. Ali kakor so naši Italijani v večnem boju z naravo in logiko, tako je tudi takrat. Oni zahtevajo, da se izroči tudi to zahtevo kompromisnemu odseku, ki ima razpravljati o vseh prepornih narodnih vprašanjih, v kar naši nikakor niso hoteli privoliti. Bilo je torej pričakovati, da pride v današnji seji do burnih prizorov.

Zato je bila mobilizirana vsa kopraka sodrga v gosposkih klačah, ki je ob 10. uri predp. čakala, da ob začetku seje stopi na galerijo, da bi opravljala tam posel razgrajanja, za kar so italijanski onorevoli sami — prenobel.

A bila je ura deset, bila pol enajstih, bila enajst, poslancev še vedno ni bilo. Zdelo se je takoj, da se pripravljajo nekaj nepričakovanega. Konečno se je raznesla vest, da seje ne bo. Gosposka sodrga, se je razšla nejevoljna, ker jej je ušla prilika, da bi zopet enkrat pokazala svoje zmožnosti v zvižganju, kričanju in ropotanju.

Med obema kluboma je prišlo med tem do sporazumljenja, da se zasedanje odgodi do meseca decembra. — Kompromisni odsek ostane med tem v permanenti, a deželni odbor ima izdelati tozadnevne načrte in jih predložiti kompromisnemu odseku. Soditi po dispozicijah, ki vladajo v italijanskem taboru, je prav malo nade, da bi prišlo v tem zasedanju do kakega sporazuma. Italijani bi hoteli izvrševati na naše poslance presijo, ter porabiti tudi najmanj mero rabe hrvatskega in slovenskega jezika v zbornici kakor kompenzacijski objekt za kake koncesije, ki naj bi jim jih naši priznali na neki drugi strani.

A gospodje se zelo motijo, ako mislijo, da se jim njih nakana posreči. — Ako se gospodje ne spametujejo, nastane v deželi odpor, kakoršnega gotovo ne pričakujejo. Igrajo se z ognjem. Naj ne pozabijo, da odpor izzivlje protidpor.

Dnevne vesti.

Za pravo našega jezika na železnicah. Včeraj smo sporočili o kričečem mučju, da je načelnik postaje v Rocolu prepovedal svojim podrejenim, da se niti v zasebnih pogovorih ne smejo posluževati sloven. jezika. Ker se taki in alični pojavi zagriženosti v naše kraje uveljavljajo železniških uradnikov ponavljajo vsaki dan, trebalo bo misliti na naši strani na najenergičnejše korake na kompetentnih mestih v preprečanje takih železničarskih — impertinenc.

Ta ostri izraz smo rabili s tem večjo pravico, ker imamo pred seboj na mizi besedilo naredbe, ki jo je ravnateljstvo državnih železnic v Trstu začetkom tekočega leta izdalo pod št. 148 Praes. voditeljem postaj ravno glede rabe našega jezika s slovenskimi strankami. Da ne bo nobenega dvoma glede avtentičnosti te naredbe, podajamo najprej nemški original, ki se glasi:

„Aus slavischen Abgordnetenkreisen ist über den Mangel der Kenntnis der slavischen Sprache Ihrerseits Beschwerde erhoben worden.“

Mit Bezug hierauf werden Sie beauftragt, eventuell durch Vermittlung anderer, des slavischen mächtigen Bediensteten stest dafür zu sorgen, dass die Partheien bei Gebrauch der slavischen Sprache in Verkehre mit der Bahn nicht behindert seien.

Auch erwarte ich, dass Sie bestrebt sein werden, sich diese, in Ihrem derzeitigen Domicile unumgänglich notwendige Sprachkenntnis ehemöglichst in jenem Umfange auszuweisen, der für den Partheienverkehr nöthig ist.“

Der k. k.

Staatsbahn-Director.

Slovenski prevod se glasi: „Iz krogov slovenskih poslancev so došle pritožbe radi nepoznavanja slovenskega jezika od Vaše strani. Ozirom na to se vam nalaga, da eventualno s posredovanjem drugih uslužbencev, večjih slovenskemu jeziku, vedno skrbite za to, da stranke v občevanju z železnico ne bodo ovirane v rabi slovenskega jezika. Tudi pričakujem, da si boste prizadevali, da si čim preje in v tistem obsegu, ki je potreben za občevanje s strankami, pridobite to, v Vašem sedanjem bivališču neizogibno potrebno jezikovno znanje.“

Ravnatelj

c. kr. drž. železnice.

Ali ni torej gori označeno postopanje izvestnih germanskih uradnikov prava impertinenca?! Nalog imajo, naj si pridobijo toliko poznavanja slovenskega jezika, da bodo mogli službeno vsaj za silo s slovenskimi strankami občeovati v tem jeziku!! Oni uradniki pa si arogirajo pravico, da svojim podrejenim prepovedujejo rabo slovenskega jezika celo v medsebojnem občevanju!! S tem ne le da posezajo v naravno človeško pravico vsacega

V nedeljo, dne 26. septembra l. jugoslovanska dirka in veselica.

šlovka, ampak revoltirajo tudi — kakor iz gornjega razvidno — proti višim ukazom, ki so jih prejeli.

Ako smo rekli, da bo trebalo na naši strani energičnih korakov proti taki aroganciji, ni bil to le apel na vodilne faktorje naroda, ampak na našem ljudstvu samem je tudi, da v vsakdanji praksi s svo energijo in neizprosno doslednostjo reagira proti vsakemu zapostavljanju in žaljenju našega jezika!!

Biti slovenske krvi bodi Slovencu v ponos! Prejeli sme:

Ko sem se nekega dne vozil s parnikom iz Milj v Trst, sem čul prijetne dekliške glasove, ki so prepevali — italijanske pesmi. Pristopil sem bližje k dekletam in čul sem, da se pogovarjajo med seboj — slovenski. Posvaril sem jih, čemu da prepevajo med seboj italijanske pesmi? Ali se morda sramujejo slovenske pesmi. Priznale so takoj svojo zmoto in jele so prepevati slovenske pesmi, v veliko veselje vseh našincev, ki so bili na parniku. Nekatere elegantne dame so se jim celo pridružile in jim pomagale prepevati. Nikdo ni kalil tega veselja, da si je bilo na krovu tudi italijanskih družin. Ne le to, ampak Italijani so celo priznavali, da je to lepo petje.

Pripominjam še, da so bila ona dekleta iz tržaške okolice. Hvalevredno je, da so takoj spoznale svojo zmoto in obča pohvala ob tej priliki boji vsemu našemu žensstvu v pouk, da se nam ne treba nikjer sramovati, ne svojega jezika, ne svoje — pesmi! Povsodi in pred vsakomur manifestujemo svoje pripadnost k svojemu narodu!

Nesramnosti na anagrafičnem uradu. — Nekega dne minulega tedna sta šli dve slovenski materi na mestni anagrafični urad po izpiske iz rojstnih matric za svoja otroka, ki sta začela hoditi letos v šolo. Uradnik je napravil eni žensk izvadek ter jo potem vprašal: „V kako šolo vpisete otroka?“ „V slovensko“, je bil odgovor.

Uradnik je na to že napravljen izvadek — raztrgal!

Pristopila je druga ženska. Uradnik je istotako napravil izvadek, a potem vprašal kakor prvo. Dobila enak odgovor, je istotako raztrgal izvadek!!

Opozarjamo gospode na anagrafičnem uradu, da se zelo motijo, če mislijo, da so taka teroristična sredstva primerna za reševanje italijanstva Trsta.

Gospodje so pri tem zelo podobni don Kihotu, ki se je hrabro boril z — mlinci na veter!

Naše zastopnike v mestnem svetu in mestni delegaciji pa opozarjamo na to navedena slučajja. Prosimo jih, naj poskrbe, da dobi dotični uradnik primernega pouka, da v uradu, ki je namenjen vsemu prebivalstvu ni smoti uganjati politike — narodnega zasramovanja!

Nova slovenska trgovina. — Kakor razvidno iz tozadernega inserata v večerjanski št. „Edinosti“, je naš rojak g. Ernest Pegan prevzel znano Hutterjevo trgov. svežim in prekaljenim svinjakim mesom, delicatessami, raznimi vini, navadnimi in finimi itd. v ulici Caserma 19. nasproti kavarne „Commercio“. Gospod Pegan je dal lokal krasno in moderno renovirati. Ker moramo le z veseljem pozdravljati vsako novo slovensko podjetje, priporočamo tudi to Peganovo trgovino najtopleje.

Otvoritev realno-gimnazijskega razreda na državni gimnaziji v Trstu. Naučno ministrstvo je dovolilo, da se na tukajšnji c. kr. državni gimnaziji provizorično (najprej za šolsko leto 1909/10) otvori realno-gimnazijski razred.

Hotelska delniška družba „Triglav“ v Ljubljani bo imela dne 26. septembra 1909 ob 11. uri dopoludne svoj občni zbor v Grand hotel „Triglav“ v Bohinjski Bistrici z nastopnim dnevnim redom:

I. Poročilo koncesionarjev, a) račun o ustanovnih stroških, b) potrdilo o uplačani glavnici v znesku K 100.000, c) poročilo o pridobitvi hotela „Triglav“, II. Ustanovitev hotelske delniške družbe „Triglav“ na podlagi od vlade odobrenih pravil, III. Volitev upravnega in nadzornega sveta, IV. Nakup poslopj in zemljišč pri hotelu „Triglav“ in ob Bohinjskem jezeru in hotelske opreme. V. Izdaja druge emisije v znesku K 100.000, VI. Eventualni nasveti.

C. kr. avstr. državne železnice. — Pri zadnji konferenci v Haagu glede priprave voz se je radi udobnosti po novih alpskih železniceh potujočega občinstva kakor tudi radi povzdige tujkega prometa iz južne Nemčije in Tirolskega v Trstu zedinilo za sledeče nove direktne vozne kurze, ki se uvedejo s 1. oktobrom t. l.:

Pri brzovlakih št. 1. (odhod iz Monakovega ob 10 uri 40 min. po noči, prihod v Trst c. kr. drž. žel. ob 11 uri 7 min. dopoludne), 2. (odhod iz Trsta c. kr. d. ž. ob 5 uri pop., prihod v Monakovo ob 6 uri 20 min. zjutraj), 507 (odhod iz Monakovega ob 7 uri 30 min. zjutraj, prihod v Trst c. kr. drž. žel. ob 7 uri 56 min. zvečer) in 508 (odhod iz Trsta ob 7 uri 48 min. zjutraj, prihod v Monakovo ob 8 uri 42 min. zvečer) bo vozil po en štiriosni voz I. II. in III. razreda pri vlakih št. 1 in 2 izvečnega spalni voz med Trstom c. kr. državne železnice in Monakovom.

Brzovlak št. 2 bo imel od 1. oktobra naprej v Monakovem hitre svese na direktni brzovlak št. 67 v Frankobrod—Kolin—Ostende—London, ki bo odhajal iz Monakovega

ob 7 uri 5 min. zjutraj ter dospeval v Frankobrod ob 1 uri 28 min., v Kolin ob 5 uri 45 min. pop., v Ostende ob 10 uri 56 min. po noči in v London ob 5 uri 35 min. zjutraj. Vsa vožnja iz Trsta c. kr. drž. žel. v London bo torej trajala le 36 ur. Med Trstom in Franzensfeste ter Trstom in Bischofshafenom bo pri vlakih št. 17 (prihod v Trst c. kr. drž. žel. ob 5 uri 45 min. zjutraj) in 20 (odhod iz Trsta c. kr. drž. žel. ob 10 uri 35 min. zvečer), ki posredujejo nočno zvezo med Trstom in Tirolskim, ozir. Solnogradom, vozil direktan voz I in II razreda, valed česar se odpravi v navedenih relacijah nadležno prestopanje po noči.

Vestavljanje vlaka št. 313 v Heklin in Zminju. Ustrezajoč željam zainteresov se bo osebni vlak št. 313 (odhod iz Divače ob 6 uri 30 min. zjutraj, prihod v Palj ob 10 uri 10 min. dopoludne) od 1. oktobra t. l. naprej ustavljal na postajališčih Heki in Zminj v svrhu vstopanja in izstopanja potnikov. Vlak odhaja iz Hekov ob 9 uri 5 m. iz Zminja ob 9 uri 16 m. dopoludne.

Tržaška mala kronika.

Javno nasilje. Predinočnem ob 2.20 se je težak Evgen Vioch, star 21 let, iz Trsta, nahajal v kavarni Diana na trga S. Giovanni. Razsajal je in ko so zapirali kavarno, se ni hotel oddaljiti. Interviniral je tedaj redar, ki ga je aretirat. Ko ga je redar vlekel na policijo, je težak v ul. Zonta tako močno nahuil redarja, da se je le ta zvrnil na tla. Hotel ga je tudi traktirati z brcami in obisipal ga je z vsemi možnimi pavkami. Redar je pri tem zgubil jubilejno medaljo in raztrgale so se mu hlače. Še le ko so pritekli drugi redarji, so besneža mogli spraviti na policijo. Tu se pred uradnikom vedel jako arogantno, celo opsoval ga je. Vioch je bil že večkrat kaznovan in ima še odsedeti štiri-mesečno kazen radi javnega nasilja. Izročili so ga deželnemu sodišču.

Stara goljufija! Predvčerašnjem ob 5. uri popoludne se je 12 letni deček Vito Solentino po naročilu svoje matere podal v mestno zastavljalnico, kjer je zastavil nekoliko perila, za dar je dobil 5 kron. T. k zastavljalnica ga je ustavila neka mlada ženska, ki ga je zaprosila, naj za-njo zastavi neke predmete, nabavljajoče se baje v velikem papirnatem omotu, ki ga je ona držala v rokah. Obljubila mu je za to nekaj vinarjev. Fant je bil pripravljen, vzel je omot in na zahtevo ženske izročil ji med tem ravno kar dobljeni zastavni listek in onih 5 kron. Vstopil je v zastavljalnico, a ko je pred odelkom cenilca odvil omot, našel je v njem le — papir. Ženska pa je seveda med tem brž odkurila.

Zastavljena perica! — Antonija Pavič, stara 35 let, iz Zadra, je bila predvčerašnjem ob 6. uri zvečer povabljena od nekega neznanca v gostilno. Ženska je sprejela in kavalir jo je peljal v gostilno „Alla buona via“ v ul. Pozzo del Mare. Potem ko sta se najela in napila, se je kavalir pod pretrezo telesne potrebe z lepim „pardon“ oddaljil... In se ni več povrnil! Med tem je perica čakala natakara je zahteval plačila, a perica ni imela niti belica.

Poklican je bil redar, ki — da si je spadal v stvar kakor Pilat v Credo — jih je od razočarane — ljute perice slišal vseh vrst. Perica je bila od policije iz gostilne uljudno povabljena v hotel — Tigor!

Pasja navada. V gostilni „Alla valle“ v ul. Farneto št. 12 je včeraj nastal prepir in prepet med premogarjem Feliksom Masella, starim 32 let iz Trsta, pristojnim v Padovo, in trgovcem premoga Dominikom Slaviero, starim 44 let, Masella je baje potegnil nož, ali Slaviero in krčmar Jenko sta ga takoj razorožila. Masella je celo v svoji jezi jako hudo ogriznil Slaviera na licu in Jenkota na desni rami. Bil je aretirat, dočim sta se čna dva zatekla na zdravniško postajo.

Mladi junaki! Na pomolu sv. Karla sta se včeraj pretepala dva komaj štirinajstletna fantalina in se bombardirala s kamenjem. — Eden je celo drugega ranil z nožjem na desni meči. Ranitelj je bil aretirat.

Loterijske številke, izžrebane dne 22. septembra:

Brno	36	7	67	27	43
Inomost	80	81	42	55	8

Ravnatelj . . . odvetniške pisarne . . . išče se za Liburnijo (Istra)

Ponudbe na Inseratni oddelek „Edinosti“ pod „Practious 35“

Za otroke . . . Prve avtoritete tuzemstva in . . . inozemstva priporočajo . . . **Kufeke** . . . kot najboljši . . . živilo proti . . . bljevanju, driski, črevesneti in odrasle . . . mu katarju itd.

VELIKI DOHODI ZA JESEN. IN ZIMSKO SEZONO

GIUSEPPE SPECHAR

TRST, ulica S. Caterina št. 9 — Piazza Nuova
je bogato založena z veliko izbero zadnjih novosti za pomladansko sezono po jako zmernih cenah. — SPECIJALITETA PRAVEGA ANGLEŠKEGA BLAGA.
Izbera srajc, ovratnikov, ovratnic, zavestnic itd. — Na željo se pošiljajo uzorci.

Interesantna !! NOVOST !!

Ne navadno pre senecenje.

Automatično vžigalo

„REGENT“.

Žepno kresilo in istočasno žepna svetilka.

Jako elegantno in praktično. Navadno uporabljanje s 1 roko.

Z enim pritiskom ogenj in luč.

Cena z opisom vred: 1 komad K 3.30; 3 komadi K 7.75; 6 komadov K 15.—; 12 komadov K 27.—. Poštne pristojbine, ako se pošlje denar naprej ali pa po povzetju.

ALOISSCHAUMANN DUNAJ, V. Leitgebasse št. 7/III.
PO POVZETJU STANE 30 STOTINE VEČ.

Tvrda Pavel Weiss & Co.

prodaja

na račun Privilegovane zemaljske banke za Bosnu in Heroegovinu

iz svoje zaloge v ulici Valdirivo 24

bosniški oves po dnevnih cenah.

Naznanja se slavnemu občinstvu, da se je preselila dobroznana prodajalnica kolonij. blaga

GODNIG

iz ulice Nuova v ulico S. Giovanni št. 8.

Omenjena prodajalnica je bogato založena s kavo, rižem, testenami, sladkorjem in suhim sadjem. V nadi, da me slavno občinstvo poseti z obilnim obiskom, se najtopleje zahvaljuje ter beleži udani

ANTON GODNIG vulgo KOMENC.

Pozor! M. LEVI Pozor!

Trst, ulica S. Giacomo št. 7 (Corso) Trst
Kupuje rabljeno pohištvo, ponošene obleke in šivalne stroje. Pisati dopisnico. Pride sam na dom.

Bogomil Pino

bivši urar v Sezani

ima svojo

novi prodajalnice . . . ur

v TESTU

ul. Vinc. Bellini 13

nasproti cerkve svet. Antona novega

Vsakovrstne verižice po pravih tov. cenah

Umetni zobje . . .

Flombiranje zobov.

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Zuscher

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. nadst.

Velika zaloga koles

RUDOLF RÖTL

TRST, ul. Acquedotto 21. Telefon 1238.

Zaloga koles: Peugeot, Waffenfrenad, Standard od 150 kron naprej. Pnevmatiki in potrebščine.

Mehanična delavnica. Hitra postrežba. Cene zmerno.

Po neverjetno visokih cenah

se večkrat kupuje blago za moške in ženske obleke. Temu se lahko izognete, ako naročite blago direktno pri tovarni. Zahtevajte tedaj brezplačno pošto listev moje

zbirke jesenskih in zimsk. uzorcev.

Imam v zalogi samo najboljše blago zadnjih novosti.

Franz Schmidt, Jägerndorf 103

Avstrijska šolstva.

Gattolini & Conti

TRST, ulica Nuova 45 I. nad.

Trgov. in obrt. komisije v kupoprodaji zemljišč, nepremičnin, gostilen, pivovarnic, vinotočev, žganjarov in vsake male obrtnije, kakor tudi najemodajlj

javnih lokalov, dvorcev, stanovanj, skladišč in hlevov.

Zastopstvo tu- in inozemskih tvrdk.

ANTON ZARLI

ces. kr. car. asistent

je umrl danes zjutraj previden s svetotajstvi za umirajoče po kratki bolezni v cvetoči dobi 26 let.

Podpisani, žalosti potrji, naznanjajo prezgodnjo zgubo drugim sorodnikom, prijateljem in znancem.

Zemski ostanki predragega pokojnika se prenese v petek 24. t. m. ob 10. uri predpol. iz mrtvašnice mestne bolnišnice.

TRST, dne 22. septembra 1909.

Oskar blagajnik pri državni železnici, brat. Fran Zarli c. kr. finančni svetnik, Eliza roj. Fischer roditelji.

Benedetto Tavolato ravnat. zavarovalnice pri dež. odboru, svak. Marija Beltramini zaročenka.

Emilija por. Tavolato Ottilija om. Cosulich sestri.

Aristide Cosulich pomorski kapetan, svak.

Ta oglas velja za direktno obvestilo.

Prvo podjetje ZIMOLO, Corso 43.

Koledar in vreme. — Danes: Tekla dev. — Jutri: Marija rešit. jetn.
Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 24.° C. — Vreme včeraj: lepo.
Vremenska napoved za Pri-morsko: Večinoma jasno, semteti oblačno. Zmerni vetrovi. Temperatura mila. V začetku lepo, potem motno.

Društvene vesti.

Kolesarsko društvo „Balkan“ priredi v nedeljo 26. t. m. prvo jugoslovansko dirko Ljubljana-Optins. Ob tej priliki bo popoldne v „Narodnem domu“ pri sv. Ivanu, koncert in kolo sreče, katerega čisti dobiček je namenjen po polovici ženski podružnici sv. Cirila in Metoda. Prosimo torej drage Slovence v Trstu in okolici, pošljite kak dar v ta namen! Darove vsprejema zavod sv. Nikolaja ul. Farneto 18, vratarica „Narodnega doma“ v Trstu, ali g. Ponikvarjeva pri sv. Ivanu.

Podarile so v to svrhu: g. Milka Negode 2 K, g. Vera Ponikvar vazo bombonov, g. Josip Gasperčič 2 steklenici vina, g. Ponikvarjeva 2 steklenici terana.

Telovadno društvo **TRŽAŠKI SOKOL** v Trstu

Danes ob deveti uri zvečer se bo vršila seja novoizvoljenega veseličnega odseka v restavraciji Balkan.

Ker je seja jako važna, naj se iste udeleže za gotovo vsi člani odseka.

Na zdar!

Ženski oddelek telovadi v ponedeljek od 7—8.30 in v četrtek od 6.30—8.30. — Prva telovadba se vrši danes v četrtek.

Danes v četrtek se vrši ob 8. uri in pol odborova seja v restavraciji hotela „Balkan“.

Pevska vaja je jutri v petek točno ob 8. uri v mali dvorani čitalnice. — Priglasijo se lahko novi člani za pevski zbor.

Pevovedia.

Pevsko društvo „Zvonimir“ v Rocolu se najiskrenejše zahvaljuje bratekima društvoma „Iliriji“ od sv. Jakoba in „Zastavi“ iz Lonjerja, da sta se minole nedelje udeležila naše veselice, akad. društvu „Balkan“ za razdelitev nagrad, čitateljem tukajšnje ljudske knjižnice, dež. poslancema in mest. svetovalcema gg. dr. Slaviku in Biekarju, da sta blagovoličila posetiti našo prireditev, slavnemu občinstvu in vsem onim, ki so kaj pripomogli, da se je ta veselica obnesla tako sijajno. Tisočera hvala vsem!

Za pevsko društvo „Zvonimir“ v Rocolu: Odbor.

„Čitalnica“ pri sv. Jakobu. Danes ob 8. uri zvečer pevska vaja. Ker nastopimo v nedeljo na slavnosti kolesar. dr. „Balkan“, naj nihče ne manjka.

Odsek za ljudska predavanja. Vsi člani tega odseka so uljudno vabljeni, da se udeleže važnega sestanka, ki se vrši danes v četrtek ob 6. uri zvečer v navadnih prostorih.

Tržaško kol. dr. „Balkan“ vabi vse svoje člane na sestanek, ki se vrši nocoj točno ob 9. uri v kavarni „Minerva“.

Ta sestanek je zadnji pred jugoslovansko dirko. — Kolesarski „Zdravo“.

Tržaška gledališča:

POLITEAMA ROSSETTI. — Danes šteta repriza krasne Massenettove opere „Werther“.

Nar. delav. organizacija.

priredi v nedeljo dne 26. septembra t. l. ob 10. uri popoldne v prostorih „Narodnega doma“ v Trstu Velik shod delavcev c. kr. javnih skladišč. Dnevni red: „Gibanje v prosti luki in stališče N. D. O.“

Tovariši! Važnost dnevnega reda je naj boljša vspodbuja! Dolžnost vsakega delavca je, da pride na ta shod.

Darovi.

Ob priliki veselice pevsk. društva „Adria“ v Barkovljah, ki se je vršila dne 13. t. m. so darovali oziroma preplačali vatopnino sledeči gg: Ant. Kjuder, župnik K 10, Svetko Martelanc dež. posl. K 5, Ant. Štuka posest. K 2, Marija vd. Humlik K 3, Krošelj Ivo K 2; po 1 K: dr. J. Mandić, I. Križmančič N. N., Premru, I. Pertot, Bogadu, Andrej Zuban, I. Čergolj trg., Svetko Martelanc ml., Žitko, I. Ombrak, Jak. Pertot cerk., Janko Pertot, I. Kušar; po 50 stot.: M. Scheimer učiteljica, T. Brus, Blaž Pippan, Samec, N. N., Ferd. Starc učitelj, Niko G., Silv. Pertot, S. Anton; M. Znidarčič 80 stot. — Srčna hvala vsem darovateljem.

— Za pevsko društvo „Ilirija“ pri sv. Jakobu se je nabralo med svati ob priliki poroke g. Sorna K 20. — Srčna hvala vsem darovateljem.

— Za sv. Cir. Metod. družbo Lahovič Mijo K 1, Rapotec Josip K 1, Selitka Matko

K 1, Matko Mahorič I. K 1. Denar hrani uprava.

— Darovalo pet finančnih stražnikov K 5 za moško družbo sv. Cirila in Met. Nabral Ivo, prinesel France brat od Toneta.

Ker bratec R. lepo joke, mati Marija dodala 50 stot., skupaj K 5.50. Denar hrani uprava.

Vesti iz Goriške.

Diamantni jubilej mašništva obhaja dne 23. septembra t. g. Josip Furlani duhovnik v pokoji v Villi Vicentini. Jubilej se je porodil 23. februarja 1826. v Dorenbergu iz imovite družine pri Mlicu. V mašnika je bil posvečen 22. septembra 1849. Služboval je kakor kapelan v Korminu, Mirnu in v Gorici v jezuitski cerkvi, od koder je razmeroma še mlad stopil v časni pokoj, a l. 1869. prevzel službo beneficijata v graščini Bacioki — Bonaparte v Villi Vicentini, kjer še danes živi. Čeravno je živel celo vrsto let med Lubi, ostal je vedno zvest sin svojemu narodu in po možnosti vselej podpiral razne dobredelne ustanove, ter ga vidimo kakor ustanovnika pri raznih takih napravah. V svojih mladih letih je tudi pesnikoval in dopisoval raznim časopisom. — Še krepek na duhu, a oslabeel na očeh in nogah, obhaja v ožjem krogu svoj zadnji markantni dan svojega življenja. Ker si je jubilej tekotom svojega življenja stekel obilo zaslug za naš narod, kličemo mu: Slava jubilaru, chrani ga Bog še med nami!

Naznanja se sl. občinstvu, da se je založila prodajalnica blaga za moške obleke Josip Špehar, z veliko izbero blaga za jesensko in zimsko sezono. Priporočamo to prodajalnico vsem onim, ki želijo nabaviti si posebno blago, toliko glede na trpežnost kolikor novost.

KAVA IN SUHO SADJE ::

po vsakovrstnih cenah. — Vsake kakovosti. — Največja točnost. Razpošilja DAVIDE VERSOLATTI, Trst — tudi poštne zavoje ulica Barriera vecchia 4.

Novici in Novice

ne zamudite obiskati dobroznano slaščičarno ::

Matteo Stoppar :: Trst

ulica S. Giacomo št. 7 (Corso) - Filijalka: ulica Gius. Caprin št. 9

kjer najdete bogato in veliko izbero Konfetov bomboniere in slaščice po zmernih cenah. Vina in likerji prav dobri v botilkah. Telefon 1464

Svoji k svojim! Svoji k svojim!

Prodajalnica manifakturnega blaga

Brosch & Laurenčič

ulica Nuova št. 40 (vogal ulice S. Giovanni).

Veliki dohodi modernega volnenega blaga

fuštanja, lawn-tennis. Izbera šalov, fuštanjastih in volnenih maj, zaves iz blaga in čipk posteljnih pogrinjal, preprog itd. — Volnene in prešite odeje lastnega izdelka.

Posebnost: Perilo, trlž in platno. — Drobnl predmeti. — NARODNI TRAKOVI

Cene, da se ni bati konkurence. — Blago, ki ne ugaja, se zamenja.

„Tržaška posojilnica in hranilnica“

Piazza della Caserma št. 2, I. n.

v lastni hiši (Vhod po glavnih stopnicah) Telefon 952

Ima na razpolago jekleno varnostno celico

in je varna proti vlamu in proti požaru, v kateri so shramblce, ki se oddajajo strankam v najem ki sicer

za celo leto kron 30 za četrt leta kron 12
za pol leta „ 20 za en mesec „ 6

Shramblce so 24 centimetrov visoke, 21 centimetrov široke, 48 centimetrov globoke — Shramblce ne more nihče drugi odpreti kakor stranke, ki same osebno shranijo svoje stvari, kojih ni treba prijaviti.

Oddaja hranilne pušice

katere se priporoča posebno starišem, da na ta najnovejši in najuspešnejši način navajajo štediti svojo dečo

Nadaljna pojasnila daje zavod ob navadnih urah.

Zaloga cementa

Tovarne Portland-Cementa in cementnih plošč

SILVIO MALOSSI

Trst, ulica dei Gelsi št. 3. Telefon 18-89.

MALI OGLASI

se računajo po 3 stot. besedo; mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. — Plača se takoj.

Slovinci in Slovani!

!! Naznanjem Vam, da sem odprl novo slovensko brivnico v ulici Bosco št. 1, vogal Barriera in se toplo priporočam slavnemu občinstvu za mnogobrojen obisk. Jamčim za čisto in dobro postrežbo. Svoji k svojim! Udani Miroslav Kovačič, brivec. 1657

Odda se takoj krasna meblavana, prostorna in zračna soba z lepim razgledom pri čedni slovenski družini in v zelo mirnem kraju. Via Fontana št. 4. III. vrata 7. 1658

Na prodaj dvorec z gozdom in vinogradom na spodnjem Štajerskem za 7000 Kron. — Več se izve v ulici Commerciale št. 548, vrata 25. 1658

Iščem pol-delavca za trgovino ali izučenega trgovskega pomočnika. Kje? pove Inzeratni oddelek Edinosti. 1655

Prodajo se sodi veliki in mali, novi in stari — Campo Marzio št. 14, sodar. 1647

Lepa meblavana soba pri sloven-ki družini se odda v najem. Via del Salice št. 4. II. nadstropje. 1660

Cand. iur. večš slovenske in nemške steno-grafije kakor tudi strojepisja z dveletno prakso išče službo kot stenograf v odvetn. pisarni. Ponudbe pod „J. S.“, pravnik, Ledenice Koroško. 1614

Soba meblirana za dve osebi se odda v najem v bližini Narodnega doma. Naslov pove Inzeratni oddelek Edinosti. 1611

Lepa meblirana soba se takoj odda. Kje? pove Inzeratni oddelek Edinosti. 1642

Sodi mali in veliki se prodajo v ulici della Valle 1. 1523

Oddasta se v najem dve lepi zračni stanovanji v Rojanu pri Rudolfu Košuta št. 140. 1665

Učenca sprejemem takoj za trgovino jestvin proti pogoju 2 let. Pisati „Juventus“, ležeče na poštne uradu Barriera vecchia Trst. (1666

Meblirana soba se odda takoj v ul. Farneto št. 38, vrata 2. 1667

Zaloga tu- in inozem. vin, šprita, likerjev in razprodaja na debelo in drobno

Jakob Perhanc, Trst

Via delle Acque 6, nasproti Caffè Centrale

Velik izbor francoskega šampanjca, penečih desertnih italijanskih in avstro-ogrskih vin. Bordeaux, Burgunder, renskih vin, Mosella in Chianti. Rum, konjak, razna žganja ter posebni pristni tropinovec slivovec in brinjevec. Izdelki I. vrste, došli iz dotičnih krajev. Vsaka naročila se takoj izvrši. Razpošilja se po povzetju. — Ceniki na zahtevo in franko. — Razprodaja od pol litra naprej.

G. Levi Minzi & Co.

Nova in bogata zaloga vsakovrstnega

POHIŠTVA

Spalne in jedilne robe na izbero.

Najnovejši uzorci.

Trst, Via dei Rettori št. 1

Telefon št. 71 Romano IV

Zaloga ovsa

klaje, detelje in korobačev

po zmernih cenah

Trst, ulica Belvedere št. 19 in

ulica del Bosco št. 14.

SLOVENC! SLOVANI

v Trstu! Dožnost je Vaša, da

se poslužujete edino le v ::

slovanski brivnici

v ulici Saverio Mercadante št. 1

:: (blizu Slovenske knjižarne ::

V. GIURIN :: BRIVEC.

ooo Svoji k svojim! ooo

Kdor hoče biti dobro

postrežen, naj pride v GOSTILNO

Antona Ivančič-a, Trst

ulica della Stazione št. 13

kjer dobi po zmernih cenah razne gorke in mrzle jedi kakor tudi izborna vina in vedno sveže

— Dreherjevo pivo. —

-I- Giulio Reddersen -I-

TRST, ulica Giosuè Carducci št. 23

TELEFON št. 813

Kirurško orodje, ortopedični aparati, Moderci, umetne roke in noge, berglje,

klini pas, elastični pas in nogovice, elektroterapične priprave, aparati za

inhalacijo.

SKLADIŠČE potrebščin za kirurško zdravljenje. Potrebščine iz gum in neopodnega

blaga.

Nad 40-leten vspeh Nad 40-leten vspeh.

PASTIGLIE PRENDINI

od ogolunjene sladke škroje.

Izma ditelj in izdajatelj P. PRENDINI v Trstu.

Zdravniško priporočilo proti ::

grlobolu, kašlju, hripavosti, kataru.

Podajajo pevcem in govornikom čist glas.

Zaloga v lekarni P. PRENDINI

in v vseh boljših lekarnah v Trstu in Evropi.

Zahtevajte vedno „Pastiglie Prendini“.

Poziti je na pomatjanja!

Zaloga izgotovljenih oblek in

manifakturnega blaga

AL MONDO

Preseljena iz Barriere št. 33

v ul. dell' Jstria št. 8 (Sv. Jakob)

Velika izbora moških, deških in otroških ob-

lebk. Zaloga blaga za obleke po meri. Brajce

spodnje hlače, nogovice, plenice, ovratniki

zapestniki, ovratnice itd. itd. v bogati izbiri.

Zaloga najboljših modrih, rume-

nih in belih jop za mehanike itd.

Specijaliteta: hlače za delavce.

Vse po najzmernejših cenah.